

CONVERSES

Tessa Julià

ESCRITORA

?

“Per què m’han fet llevar tan de pressa? Si encara és de nit. Marxem carregant poques coses. No anem d’excursió. Tothom fa cara de por, de tristesa. No em diuen res. Tinc por [...] On anem? Per què marxem?” Són, totes, preguntes plenes d’innocència i incomprensió que es fa la nena protagonista del llibre de Tessa Julià. Un àlbum il·lustrat que, segons diu, “no és només una història de refugiats, sinó també sobre l’exili mateix”.

Com es trien les paraules per explicar als nens un drama tan gros com el dels refugiats?

Com que aquest és un àlbum il·lustrat, ja té imatges amb molta força, que parlen per si soles. I el text el que fa és sumar. Amb la il·lustradora, l’Anna Gordillo, se’ns va ocórrer que la lletra tingués a veure amb allò que una nena pot pensar en una situació en què ha de marxar de casa i no entén per què, en com ho viu.

“Visc a la casa més bonica del poble”, diu aquesta nena.

Sí, ella està orgullosa de casa seva. A tots els nens, els agrada el seu llit, el seu armari i marxar-ne els fereix. Això no vol dir, però, que no puguis reconstruir casa teva en un altre lloc, sigui on sigui, perquè en el fons casa teva ets tu i la teva família.

Aquest és un llibre per a nens amb una temàtica actual i molt d’adults.

.. L’editorial l’ha catalogat com un llibre per a nens a partir dels 4 anys, perquè ho ha de fer així, però en realitat és un àlbum dirigit al públic de totes les edats. No té colors, per exemple, és fosc. Un nen d’entrada no el compra, tot i que després li pugui agradar. A més, la idea és que el nen no el llegeixi sol, sinó acompanyat d’un adult.

Als adults, però, també hi ha imatges sobre la crisi dels refugiats sirians que ens costen força d’entendre...

És clar. Jo mateixa sento impotència davant de certes imatges dels refugiats sirians. Però la nostra intenció no ha estat només situar l’àlbum en aquesta crisi concreta, sinó en la idea de refugiat en genèric. Fins i tot alguns dibuixos de l’àlbum estan inspirats en l’exili del 39, el de la Guerra Civil espanyola.

Ser pedagoga, com vostè és, deu ajudar força a l’hora d’explicar a un nen què és un refugiat.

Sí, però jo em pregunto per què en diem “refugiat”, perquè sí que en busquen, de refugi, però en realitat molts d’ells no en troben. I és cert, ser pedagoga una mica m’hi ajuda, clar. De vegades em serveix per posar exemples. A la presentació del llibre, com és ara, vaig explicar als nens que molts refugiats, quan s’han d’exiliar, s’emporten les claus de les cases on vivien i les guarden generació rera generació. És un gest molt metafòric.

Quina relació hi té, vostè, personal o familiar, amb l’exili?

El meu sogre va ser un exiliat de la Guerra Civil. Precisament, les cartes que ell va enviar a la meua sogra quan eren promesos, les he fet servir per escriure la novel·la “No sense tu”, que acabo de publicar.

“No sense tu” és un llibre juvenil ambientat a la Matadepera rural del temps de la Guerra Civil. La literatura és una forma eficaç perquè els nens i els joves aprenguin història?

Crec que els llibres poden aconseguir personalitzar la història, és a dir, ensenyar-ne la part humana i no fer que sigui una simple memorització de dates o de successions de guerres i batalles.

I què més pot ensenyar la literatura als joves, a més d’història?

Jo quan vaig a les escoles sempre els dic que llegeixin autors clàssics. Les novel·les d’aventures d’en Robert Louis Stevenson, en Jules Verne..., perquè això els ensenyarà a descobrir com som les persones, com reaccionem. Trobo que avui en dia volem que els nens siguin massa políticament correctes...

Què vol dir?

Doncs que volem que els nens siguin tots perfectes i que l’educació que reben també ho sigui. Els diem que no facin això, que no facin allò... Però a la literatura trobaran històries de nens aventurers, com la Pippi Langstrump o el Tom Sawyer. Això no ho podem pas perdre. I també hi trobaran sentiments com la gelosia o l’enveja, que els diem que no tinguin, però a la vida sempre han existit.

I a vostè, quan era una nena, ja li agradava escriure?

El que m’agradava molt era llegir. Fins i tot ho feia pels racons.

I escriure, doncs?

Escriure ha estat cosa de més gran. Vaig començar passats ja els 40 anys.

Per què no ho va fer abans?

La vida em va dur per altres camins. Però la llavor de l’escriptura sempre l’he duta a dintre.

I com és que va començar passats els 40?

Per curiositat. Tenia molta curiositat de saber com es construïen aquells llibres i aquelles aventures que tant m’agradava llegir.

I ho ha descobert?

Sí, però és qüestió de treball, com passa amb tot a la vida. A mi, el que m’agrada és pensar que tinc una història davant meu que és com un puzzle que he de muntar i preguntar-me per on començo, com he d’aconseguir el ritme necessari perquè una novel·la tingui interès per al lector.

Quin mèrit que té, fer això bé...

Al Kilian Jornet, també li costa pujar a l’Everest! //

«Casa teva ets tu i la teva família»

LA LITERATURA COMPROMESA. “Refugiada” (la Galera Editorial) és l’àlbum il·lustrat al qual les terrassenques Anna Gordillo i Tessa Julià han posat dibuix i lletra, respectivament. El llibre, infantil i per a totes les edats alhora, explica el drama de l’exili en el context de la crisi dels refugiats sirians. Una part dels beneficis de les vendes anirà a l’oenagè Proactiva Open Arms.

TEXT: Emili González / Foto: Nebridi Aróztegui